

Leena Järvenpää

IIHMEELLINEN
isoäiti

Ideoita ja oivalluksia
yhteisiin hetkiin

Kuvitus

Ilon Wiklund

*Omistettu seitsemälle
ihmeelliselle lapsenlapselleni.*

Teoksessa siteeratut runot:

- s. 27: Kaija Pakkalan teoksesta *Leikkimökin runokoppa*.
s. 59: Uno Kailaan teoksesta *Punajuova*.
s. 82: Immi Hellénin teoksesta *Lasten runokirja*.
s. 85: Eino Leinon teoksesta *Shemeikan murhe*.

Ensimmäinen painos

Teksti © Leena Järvenpää ja WSOY, 2026
Illustrations: Ilon Wikland © Design Ilon Wikland AB
Ulkoasun suunnittelu: Riikka Turkulainen

Werner Söderström Osakeyhtiö
Lönrotinkatu 18 A
00120 Helsinki

ISBN: 978-951-0-52484-8

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@wsoy.fi

Leena Järvenpää

IHMEELLINEN
isoäiti

*Ideoita ja oivalluksia
yhteisiin hetkiin*

Kuvitus

Ilon Wiklund

*Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki*

Sisällys

<i>Kuinka isoäidiksi tullaan</i>	8
<i>Ihmeellinen isoäiti</i>	11
<i>Kun minusta tuli isoäiti</i>	12
<i>Isoäiti tietää kaiken – vai tietääkö?</i>	15
<i>Isovanhemmuutta etänä</i>	16
 <i>Arkea ja juhlaa mummolassa</i>	18
<i>Koti muuttuu mummolaksi</i>	21
<i>Isoäidin päiväkirjasta</i>	22
<i>Mummolan salaiset aarteet</i>	25
<i>Muistotaulu lapsenlapselle</i>	26
<i>Isoäidin käsityöt</i>	29
<i>Ompeluksia</i>	30
<i>Juhlamuistoja</i>	34
 <i>Mitä leikitään, isoäiti?</i>	38
<i>Pikkuleikkejä isoäidin kanssa</i>	41
<i>Meidän parhaat leikit</i>	44
<i>Järjestetään taidenäyttely</i>	48
<i>Taitoluistelukisat</i>	50
<i>Suuri kissanäyttely</i>	51
<i>Leikkejä hiekkalaatikolla</i>	53
<i>Ajankulua automatkoilla</i>	54
 <i>Mökillä ja luonnossa</i>	56
<i>Muurahaistutkijat</i>	59
<i>Uimarannalla</i>	61
<i>Salainen laatikko</i>	62
<i>Sisä vessa ulkona</i>	64
<i>Pieniä luontopuuhiä</i>	66

<i>Leiriviikko Saimaalla</i>	68
<i>Kuinka leiri syntyi</i>	71
<i>Leiriapulaiset</i>	73
<i>Leiriviikon ruokailu</i>	74
<i>Meidän iso palju</i>	76
<i>Luontopolku</i>	78
<i>Terve teille lintuset</i>	81
<i>Havupuiden tarina</i>	86
<i>Linnea Borealis</i>	88
<i>Tee oma kasviprässi</i>	90
<i>K-papan jäätelöbaari</i>	94
<i>Tilataidetta kesäjuhlilla</i>	97
<i>Sibeliuksen metsärasia</i>	100
<i>Leiriläisten juhannusjuhla</i>	101
 <i>Milloin norppa tulee?</i>	104
<i>Uhanalainen saimaannorppa</i>	107
<i>Norppatietokilpailu</i>	110
 <i>Kun jouluku on</i>	112
<i>Muistojen jouluku</i>	115
<i>Jouluku saapuu kotiin</i>	117
<i>Suurenmoinen joulumatka</i>	123
<i>Ensimmäinen joulumatkamme</i>	125
 <i>On taaskin sunnuntai</i>	132

Kuinka isoäidiksi tullaan

≈ 1 ≈

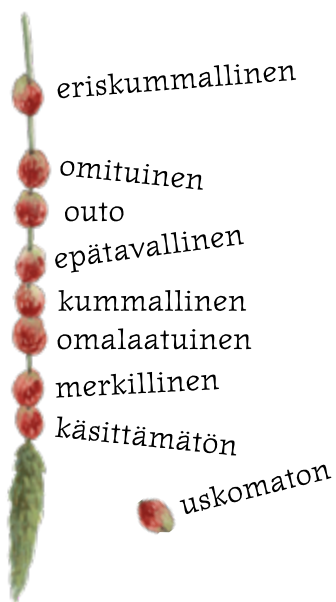

IHMEELLINEN ISOÄITI

Omat lapseni ja lastenlapseni ehdottivat tämän kirjani nimeksi IHMEELLINEN ISOÄITI. Minä posket hehkuen innostuin ja kiittelin. Ihanko totta! Oletteko oikeasti sitä mieltä? Tuntui niin hyvältä. Jonkin aikaa.

Ei kai sellaista voi kirjan nimeksi laittaa? Eihän kukaan voi olla "ihmeellinen". Toisaalta kaikki isoäidit ovat ihmeellisiä. Aloin vaivaantua koko ajatuksesta. Etsin sanalle synonyymejä. Niitä löytyikin, vaikka kuinka paljon. Nimi ei tarkoittanutkaan "täydellinen isoäiti"! Kaikkea muuta. Heti ensimmäisestä synonyymistä tunnistin itseni. Kylläpä tuntevat minut hyvin, isot ja pikkuiset.

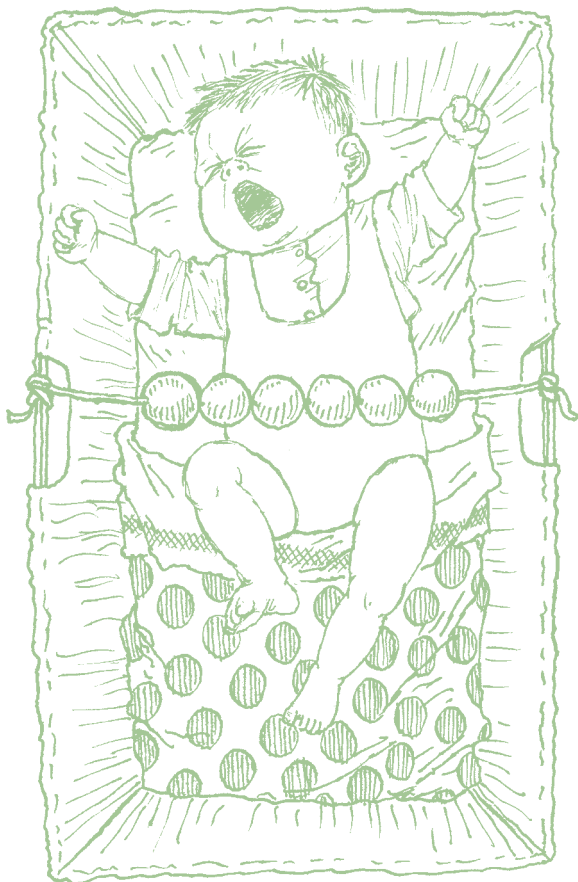
Kukaan ei ole täydellinen. Me isoäidit teemme parhaamme, se riittää mainiosti. Tässä kirjassa pääset seuraamaan omituisia päähänpistojani, outoja päiviämme lasten kanssa, uskomattomia leikkejämme Saimaan rannalla sekä epätavallisia jouluretkiämme.

Kerron teille yhteisistä hetkistämme ja seikkailuistamme. Siitä miten me olemme yhdessä: Lennämme tuulen mukana, kompuroimme kivikoissa, kierrämme vaikka auringon ympäri, jos sille tuulelle satumme. Olemme uteliaita, etsimme ihmemaita, ja jos emme löydä, niin rakennamme niitä itse.

Tervetuloa mukaan!

KUN MINUSTA TULI ISOÄITI

Sain ensimmäisen lapsenlapseni neljätoista vuotta sitten. Hänen kanssaan sain ottaa vastaan kaiken sen uuden, mitä isovanhemuus tarjoaa. Harjoittelin ja opettelin aina kun siihen oli mahdollisuus. Hoidin häntä

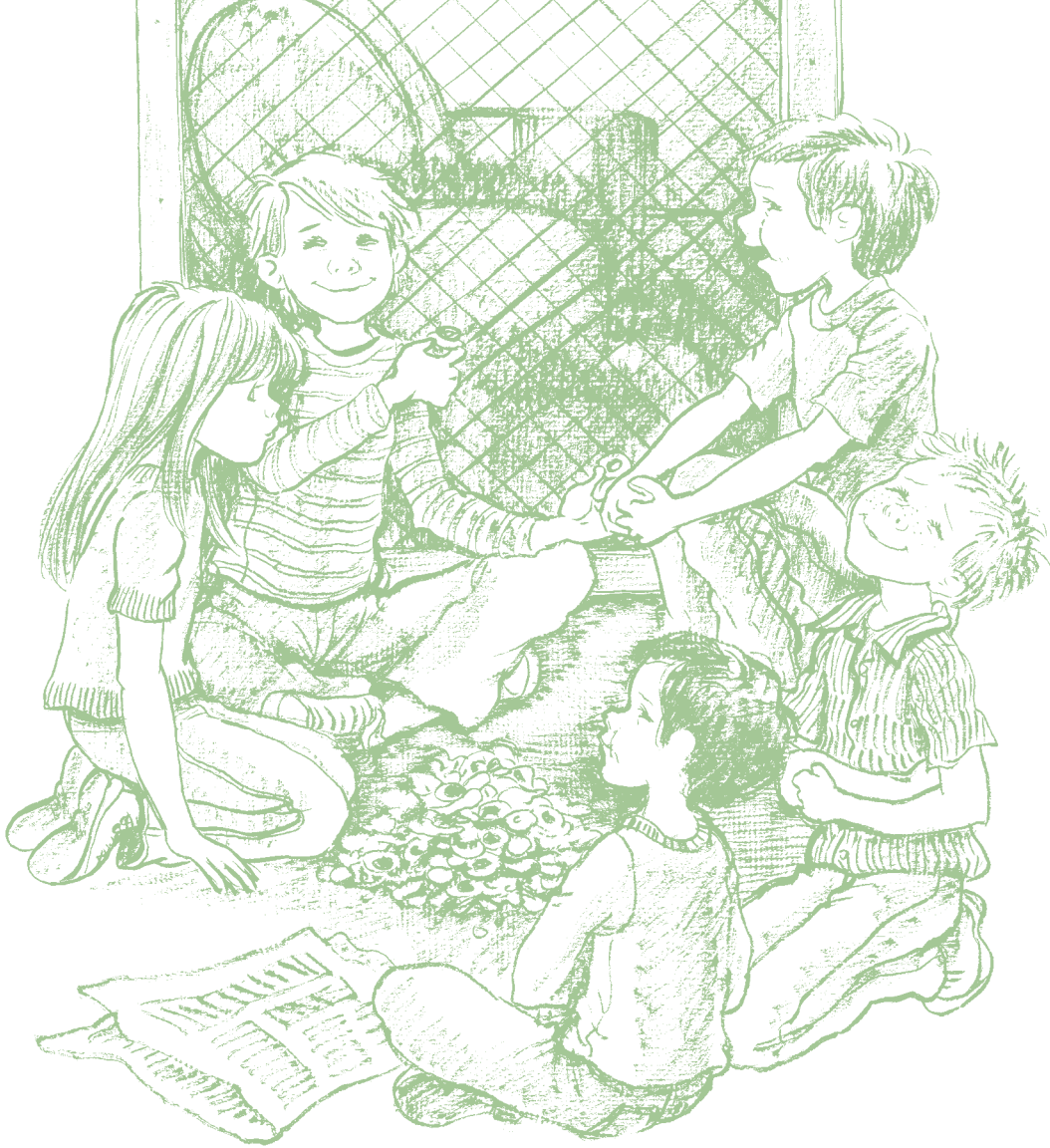
jo ihan pienenä vauvana. En unohda koskaan ensimmäistä yhteistä ajomatkaamme. Vauva nukkui tyytyväisenä kaukalossaan takapenkillä, minä ajoin kieli keskellä suuta ja lauloin koko matkan laulua ”Pium, paum paukkaa”.

Ensimmäiset vuodet isoäitinä olivat onnea täynnä. Lauloimme, luimme kirjoja ja ennen kaikkea leikimme. Leikimme tunti-kaupalla huomaamatta ajan kulua. Keksimme ihan omia leikkejä, mistä tahansa aiheesta. Meillä on siitä paljon lämpimiä, yhteisiä muistoja.

Kaikki tämä valmisti minua tulevaan. Lastenlapsia on nyt seitsemän, heitä on tullut tasaiseen ja epätasaiseen tahtiin. Kuusi vuotta sitten lastenlasten lukumäärä tuplaantui puolen vuoden aikana.

”Pium, paum paukkaa” -laulusta on tullut meidän perheemme tunnussävel.

Hyvissä ajoin ennen ensimmäisen lapsenlapsen syntymää sain valita, miksi haluan minua kutsuttavan. Päätös oli helppo. Oli itsestään selvää, että minä olen isoäiti. Olen elänyt lasten maailmassa koko elämäni. Ohjannut ja opastanut. Ensin omien lasteni kanssa, sitten viisitoista vuotta työssä

esikoululaisten kanssa. Tämän jälkeen sain työskennellä lastenkirjojen parissa yli kolmekymmentä vuotta. Halusin olla ISOÄITI.

Minulla ei ole muistikuvaa omista isovanhemmistani. Olin kolmevuotias, kun heistä viimeinen nukkui pois. Saattaa olla, että tie-

toisesti pyrin kartuttamaan lastenlapsilleni yhteisiä muistoja heidän isovanhemmistaan. Rakentamaan varantoa, joka kannattelee heitä elämässä. Toivon, että he saavat meiltä isovanhemmilta eväitä elämään ja rohkeutta tulevaisuuden kohtaamiseen.

ISOÄITI TIETÄÄ KAIKEN – VAI TIETÄÄKÖ?

Minulle on opetettu lapsena, että kirkossa, saunassa ja järvessä ollaan hiljaa. Sittemmin lastenlapset ovat lisänneet listaan, että myös isoäidin autossa ja aina silloin kun isoäiti sanoo. Sellainen minä olen.

Lapset ovat tottuneet siihen, että isoäiti tietää mitä tehdään ja miten tehdään. Meille ei juuri synny erimielisyyksiä. Yleensä tapahtuu jotakin hauskaa, ja siinä kannattaa olla mukana.

Omasta mielestäni olen jämäkkä, pidän kovan kurin. Lapset nauravat tälle. Minäkö ankara!

Yhden mielestä osaan vaikka mitä.

Miten niin?

”Osaat korjata ja ommella ja paikata kaikki vaatteet ja lelut.”

Seitsemänvuotias selittää: ”Kun leikki-koiraan tuli reikä eikä löytynyt sopivaa paikkaa, niin sinä osasit virkata siihen juuri sopivan paikan.”

Miten niin tiedän kaiken?

Kahdeksanvuotias selittää: ”Tiedät millaista ponnarilenkkiä ei kannata käyttää. Ja tiedät että jos tulee muurahaisia keittiöön niin pitää ripotella ruokasoodaa niiden kulkureitille.”

Miten niin olen varautunut kaikkeen?

Kuusivuotias selittää: ”Sinulla on aina yllätyksiä laukussa tai taskussa, varsinkin jos jollakin on paha mieli. Sinulla on aina mansikkahilloa kotona (no, ainakin survottuja mansikoita pakastimessa). Ja kun mummulasta lähdetään kotiin (matka kestää 5 minuuttia), eväät saa aina mukaan.

Niin että ei ole ollenkaan vaikeaa olla ihmeellinen isoäiti. Riittää kun tekee parhaansa. En ole kovin aktiivisesti yrittänyt korjata lasten mielipiteitä, tämä toimii hyvin toistaiseksi. Saattaa olla, että he vartuttuaan näkevät asiat toisin – siihenkin olen varautunut.

ISOVANHEMMUUTTA ETÄNÄ

Meillä on kokemusta myös etä-isovanhemmudesta. Kaksi poikaa, 7-vuotias alppipoi-
ka ja 1-vuotias alppivauva, asuvat Sveitsissä. Tapaamme heitä kaksi tai kolme kertaa vuo-
dessa. Silloin vietämme ajan tiiviisti yhdessä. Nykyajan tekniikka on kuitenkin mahdol-
listanut sen, että olemme etänä yhteydessä
monta kertaa viikossa.

Alppipoika on soittellut minulle pitkiä
facetime-puheluita siitä lähtien kun osasi
puhua. Myös alppivauva on vauvasta asti
tunnistanut ääneni kuunneltuaan puhelui-
tamme. Vauvan kanssa leikimme puhelimes-
sa ”Hienot rouvat, hienot rouvat ratsastaa”
-pomputusleikkiä. Saamme kuulla ja näh-

dä vauvan ensiaskeleet ja
-sanat. Alppipoika huo-
lehtii siitä, että koko
perheen tilanne on
tällä tiedossa.
Olen myös

laulanut puhelimesta iltalauluja, usein lau-
lua ”Kas tuolla mökki on tuomen alla”. Van-
hemmat laulut ovat alppipojankin suosikkeja.

Kindergarteniin lähdimme pidemmäksi
aikaa avuksi. Nyt lapsi on aloittanut koulun,
siitä olemme keskustelleet viime päivinä
puhelimessa. Sveitsissäkin lapsien toivotaan
kulkevan yksin koulumatkat alusta asti, ja
sitä harjoitellaan juuri nyt.

Alppipojalla on paljon harrastuksia.
Perheessä mietittiin jonkin harrastuksen
pois jättämistä. Alppipoika oli kauhuis-
saan. Hän otti pikaisesti yhteyttä ja kertoi
asiasta. Meneillään oli kokeilu: hän ei jätä
mitään pois ja perjantaina katsotaan, mi-
ten väsynyt hän on.

Viime vuonna vietimme alppivauvan
ristiäisiä, hänet kastettiin kotonaan. Tilai-
suus oli erityisesti ulkomaalaisille vieraille
mieleenpainuva. Minäkin ymmärsin vas-
ta tässä kastejuhlassa, että Suomi on ainoa
maa, jossa lapsia kastetaan kotona. Sotien
jälkeen syntyi paljon lapsia. Heitä vietiin
talvipakkasessa pitkiäkin matkoja kirkkoon
kasteelle. Lapset vilustuivat tai saattoivat
jopa menehtyä kylmyyteen. Tämän takia
säädettiin laki, joka määräsi, että lapset

tulee kastaa kotona. Tapa on jäänyt elämään Suomessa. Omat lapsenikin on kastettu kotona, ja kastejuhlaa on vietetty myös meillä mummolassa.

Alppipojalla on hieno oma kirjasto. Sitä olen kartuttanut kaikki vuodet. Onneksi vanhemmat ovat huolehtineet siitä, että lapselle on luettu joka päivä. Nyt hän lukee jo itse. Sain hänen suomenkielentaidostaan parhaan esimerkin ollessamme viime kerralla kävelyretkellä. Kirjoitin hänen lauseensa muistiin:

"Isoäiti, täällä on kyllä kiva asua, kun tiput tiipertävät ja heinäsirokot sivertävät."

Isoäiti, mitä leikitään?

Isovanhempien kanssa kaikki on hauskempaa. Sen tietää seitsemän lapsen isoäiti Leena Järvenpää, jolla on erityinen taito keksiä yhteisiä puuhia lastenlastensa kanssa. Tästä kirjasta löydät niin vinkkejä leikkeihin ja askarteluihin kuin sydäntä lämmittäviä kertomuksia siitä, miten tavallinen päivä muuttuu suureksi seikkailuksi. Järvenpään huikeat ideat yhdistyvät kirjassa rakastetun kuvittaja Ilon Wiklandin lapsuutta juhliviin kuviin, joista monia ei ole aikaisemmin julkaistu Suomessa.

www.wsoy.fi

9 789510 524848

04

ISBN : 978-951-0-52484-8